

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

1. TEMA SÖZÜN İNCELİĞİ

DENEME

- 1) Yazarın seçtiği bir konu üzerinde kesin sonuçlara varmadan kişisel görüş ve düşüncelerini anlattığı metin türüdür.
- 2) Denemede yazar; edebiyat, doğa, sanat, dünya görüşü gibi insanla ilgili konulara değinir.
- 3) Denemeyi bir tür olarak ortaya koyan ve onu diğer türlerden ayıran Montaigne'dir.
- 4) Türk edebiyatında Nurullah Ataç, Suut Kemal Yetgin, Şevket Rado deneme türünün tanınmış temsilcilerindedir.
- 5) Deneme yazarı, gözlemlerinden ve deneyimlerinden yararlanır.
- 6) Deneme yazarı kendisiyle konuşur gibi içten ve yapmacıksız bir anlatımı yeğler.

BİLGİ VE DÜŞÜNCE

Öğrenimden kazancımız daha iyi ve daha akıllı olmaktır. Epiharmus (Pythagoras okulundan bir filozof) der ki, insan düşünce ile görür ve duyar; her şeyden yararlanan her şeyi düzene sokan, başa geçip yöneten düşüncedir; geri kalan her şey kör, sağır ve cansızdır.

Şu kesin ki çocuğa kendiliğinden bir şey yapmak özgürlüğünü vermemekle onu korkak bir köle durumuna sokuyoruz. Retorika ve gramer üstüne, Cicero'nun şu veya bu cümlesi üstüne öğrencisinin ne düşündüğünü kim sormuştur? Bunları Tanrı sözü gibi belleğimize basmakalıp yapıştırırlar; harfler ve sözcükler, anlatılan şeyin kendisi haline gelir. Ezber bilmek, bilmek değildir; belleğimize emanet edilen her şeyi saklamaktır. İnsan, kendiliğinden bildiği her şeyi ustasına bakmadan, kitaptaki yerini aramadan, istediği gibi kullanır. Tümüyle kitaptan bir bilgi ne sıkıcı bilgidir! Böyle bir bilgi bir süs olarak kullanılsın: Ama temel olarak değil. Nitekim Platon, gerçek felsefenin sağlam irade, inanç ve dürüstlük, amaçları başka olan öteki bilimlerinse yalnızca süs olduğunu söyler.

Montaigne

*** Sınavda gelebilecek soru tipleri:**

1) Okuduğunuz Bilgi ve Düşünce adlı denemenin konusunu, ana fikrini ve yazılış amacını yazınız.

Metnin Konusu :

Metnin Ana Fikri:

Yazılış Amacı :

2) Okuduğunuz Bilgi ve Düşünce adlı metinde deneme türünün hangi özelliklerini görmektesiniz? Yazınız.

3) Bilgi ve Düşünce adlı denemeden hareketle deneme türü hakkında öğrendiğiniz veya önemli bulduğunuz üç bilgiyi yazınız.